

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภทเริ่มให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้นด้วยเหตุผลจากกลไกที่สำคัญ เช่น กฎหมายทางราชการ ลูกจ้าง พนักงาน ในสถานประกอบการ และสิทธิมนุษยชน แต่ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานยังมีความรุนแรง และเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ซึ่งการบาดเจ็บ พิการ สูญเสียอวัยวะ และสูญเสียทรัพย์สิน ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยในการทำงานของผู้ใช้แรงงาน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องตระหนัก และใส่ใจตลอดเวลา เนื่องจากผลของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น นอกจากจะเกิดความสูญเสียต่อตนเองแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อไปถึงบุตร ภรรยาพ่อแม่ และญาติพี่น้องอีกด้วย ซึ่งเป็นความสูญเสียเกินกว่าที่คาดคิดหรือเรียกกลับคืนมาได้ บางครั้งอุบัติเหตุยังทิ้งร่องรอยเอาไว้ตลอดชีวิต เช่น ความพิการ ความเจ็บปวดทรมาน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอาจหมายถึงความสิ้นเนื้อประดาตัวไม่เพียงแต่ขององค์กรแต่ยังมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสังคมโดยรอบอีกด้วย (สุภัทษกรณ์ หลิมแสงชะ, 2550, หน้า 1)

นอกจากอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงานที่นำมาซึ่งการสูญเสียแล้ว ผลกระทบจากการทำงานจากเครื่องจักรอุตสาหกรรมในระยะยาวก็ทำให้เกิดโรคอันเกี่ยวเนื่องจากการทำงาน (work related diseases) ได้เช่นเดียวกัน เช่น เครื่องจักรที่มีเสียงดัง ก่อให้เกิดแสงจ้า และก่อให้เกิดฝุ่นควันหรือสารเคมีที่มีผลต่อร่างกายคนการทำงานกับเครื่องจักรประเภทต่างๆ เป็นเวลานานทำให้ประสิทธิภาพรับรู้ของร่างกายเสื่อมลงได้โดยไม่รู้สึกรู้สึกรหรือในกรณีที่ถูกรังทำงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีในระยะยาวทำให้เกิดการสะสมสารพิษในร่างกายเกิดอาการเจ็บป่วยพิการ ในบางรายถึงแก่ชีวิต (รณิษฐา เกียรติศิริ, 2547, หน้า 5)

ตารางที่ 1 การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในงานอุตสาหกรรมปี 2550

เดือน	ความร้ายแรง (Degree of loss)					รวม
	ตาย	ทุพพลภาพ	สูญเสียอวัยวะ	หยุดงานเกิน 3 วัน	หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	
มกราคม	53	4	477	3,755	11,531	15,820
กุมภาพันธ์	52	4	455	4,049	11,974	16,534
มีนาคม	72	1	573	4,647	13,334	18,627
เมษายน	65	3	369	3,388	10,147	13,972
พฤษภาคม	47	2	391	3,929	11,471	15,840
มิถุนายน	74	-	326	4,330	12,280	17,010
กรกฎาคม	89	2	212	4,450	12,436	17,189
สิงหาคม	62	2	237	4,856	13,510	18,667
กันยายน	65	1	145	4,474	12,991	17,676
ตุลาคม	76	-	116	5,122	13,490	18,804
พฤศจิกายน	81	2	87	1,743	13,478	18,391
ธันวาคม	72	-	25	4,158	11,472	15,727
รวม	808	21	3,413	51,901	148,114	204,257

ที่มา: (สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำหรับงานประกันสังคม, 2550)

จากข้อมูลสถิติงานประกันสังคม ปี 2550 พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม 808 ราย ทุพพลภาพ 21 ราย สูญเสียอวัยวะ 3,413 ราย หยุดงานเกิน 3 วัน 51,901 ราย หยุดงานไม่เกิน 3 วัน 148,114 ราย ซึ่งให้เห็นว่าปัญหาที่เกิดจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานมีความรุนแรงและก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ดังนั้น การบริหารความปลอดภัยและการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม นับวันจะมีความสำคัญต่อองค์การมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะกระบวนการผลิตที่มีความปลอดภัยจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุอันตรายนี้น้อยมาก ความสูญเสียและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมก็จะลดลงตามเช่นกัน ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง สินค้าที่ผลิตได้สามารถแข่งขันด้านราคากับคู่แข่งในท้องตลาดและผลตอบแทนด้านกำไรก็จะสูงขึ้นนั่นเอง

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันประเทศไทยกำลังได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า บริษัทต่างประเทศที่สั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทยขอให้โรงงานในประเทศไทยดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย มิฉะนั้นอาจพิจารณาไม่สั่งซื้อสินค้า ดังนั้นการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันต้องถือว่าการบริหารความปลอดภัยมีความสำคัญ การพัฒนาระบบบริหารความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมุ่งเน้นการพัฒนานุเคราะห์และการมีส่วนร่วมของพนักงาน เพื่อให้มีการยอมรับว่าความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานและเป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานทุกคน และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาองค์กรและธุรกิจให้ยั่งยืน ดังนั้นองค์กรจึงต้องจัดสรรงบประมาณและพิจารณาบริหารงานด้านความปลอดภัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีต่อการรับรู้การบริหารความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การบริหารความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงอิทธิพล ของปัจจัยส่วนบุคคลต่อการรับรู้การบริหารความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งจะช่วยในการลดและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานุเคราะห์และการมีส่วนร่วมของพนักงาน เพื่อให้มีการยอมรับว่าความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานและเป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานทุกคน ถึงแม้ว่าทางบริษัทเขามหาชัยพาราวัค จำกัด จะมีนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัย แต่ก็ยังพบว่ายังเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้งซึ่งแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปสถิติการเกิดอุบัติเหตุนับทุกครั้งของบริษัทเขมราชัยพาราวัค จำกัด

ปี 2549 จำนวนพนักงานทั้งหมด 550 คน		ปี 2550 จำนวนพนักงานทั้งหมด 547 คน	
มกราคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 2 ครั้ง	มกราคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 1 ครั้ง
กุมภาพันธ์	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 5 ครั้ง	กุมภาพันธ์	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 1 ครั้ง
มีนาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 3 ครั้ง	มีนาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 2 ครั้ง
เมษายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 3 ครั้ง	เมษายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 2 ครั้ง
พฤษภาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 5 ครั้ง	พฤษภาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 1 ครั้ง
มิถุนายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 6 ครั้ง	มิถุนายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 4 ครั้ง
กรกฎาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 6 ครั้ง	กรกฎาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 1 ครั้ง
สิงหาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 4 ครั้ง	สิงหาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ - ครั้ง
กันยายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 2 ครั้ง	กันยายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 4 ครั้ง
ตุลาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 5 ครั้ง	ตุลาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 2 ครั้ง
พฤศจิกายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 4 ครั้ง	พฤศจิกายน	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ 5 ครั้ง
ธันวาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ - ครั้ง	ธันวาคม	จำนวนเกิดอุบัติเหตุ - ครั้ง
	รวม 45 ครั้ง		รวม 23 ครั้ง

ที่มา: (หน่วยงานความปลอดภัย แผนกธุรการ บริษัทเขมราชัยพาราวัค จำกัด, 2551)

จากการศึกษาตามแนวทฤษฎีพบว่า การเกิดอุบัติเหตุในขณะที่ทำงาน ล้วนมีสาเหตุมาจาก ความล้มเหลวในการบริหารความปลอดภัยทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ การบริหารความปลอดภัย และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัทเขมราชัยพาราวัค จำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การบริหารความปลอดภัย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้การบริหารความปลอดภัยของพนักงานที่มีคุณลักษณะ

ส่วนบุคคลแตกต่างกันของพนักงานฝ่ายการผลิต

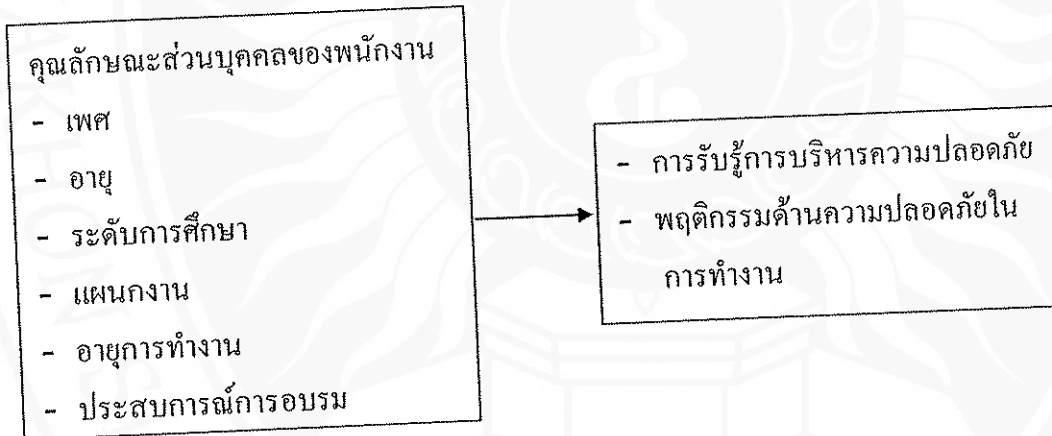
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันของพนักงานฝ่ายการผลิต

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การบริหารความปลอดภัยกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายการผลิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. พนักงานที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีการรับรู้การบริหารความปลอดภัยแตกต่างกัน
2. พนักงานที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน
3. การรับรู้การบริหารความปลอดภัยสัมพันธ์ กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาตัวแปรดังนี้
 - 1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลของพนักงาน ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 ระดับการศึกษา

1.1.4 แผนกงาน

1.1.5 อายุการทำงาน

1.1.6 ประสบการณ์การอบรม

- 1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

1.2.1 การรับรู้การบริหารความปลอดภัย

1.2.2 พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นพนักงานฝ่ายผลิตของบริษัท เขมมาหัชย์ พาราวัฑฒ์ จำกัด ประกอบกิจการเกี่ยวกับแปรรูปไม้ยางพาราเพื่อจำหน่ายและอัดน้ำยาไม้ ตั้งอยู่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ขอบเขตระยะเวลา ผู้ศึกษาแบ่งการดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง คือ

- 3.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เดือน กุมภาพันธ์

- กรกฎาคม พ.ศ. 2551

- 3.2 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล เดือนสิงหาคม -

กันยายน พ.ศ. 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

การรับรู้การบริหารความปลอดภัย หมายถึง ความสำนึก หรือความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการบริหารความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิต ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. ด้านนโยบายความปลอดภัยของบริษัทฯ
2. ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยของพนักงานระดับต่างๆ
3. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ
4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความปลอดภัย

พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่ปลอดภัย ปราศจากเหตุอันจะทำให้เกิดเหตุการณ์ประสพอันตราย โจร หรือการเจ็บป่วยที่เนื่องมาจากการทำงาน

คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะต่างๆ ของพนักงานฝ่ายผลิตที่ส่งผลกระทบต่อให้พนักงานเกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนกงาน อายุงาน และประสบการณ์การอบรม

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิตบริษัทเขมมหาชัยพาราวัค จำกัด ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนกงาน ระยะเวลาในการทำงานและประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

อิทธิพล หมายถึง ผลของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งมีผลต่อบุคคลอื่น หรือกลุ่มอื่นที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งคนหนึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของอีกคนหนึ่งให้กระทำการไปในทางที่ก่อให้เกิดผลตามที่ตั้งใจไว้

อายุการทำงาน หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งเริ่มเข้าทำงาน จนถึงปีที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของพนักงาน

แผนกงาน หมายถึง หน่วยงานที่พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานจริงในแต่ละวัน โดยแบ่งตามโครงสร้างของบริษัท เขมมหาชัยพาราวัค จำกัด ในฝ่ายผลิต เป็น 18 แผนก

อายุการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานกับองค์กร คือ บริษัท เขมมหาชัยพาราวัค จำกัด จนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. เป็นพนักงานของบริษัทน้อยกว่า 5 ปี
2. เป็นพนักงานของบริษัท 5 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์การอบรม หมายถึง การที่พนักงานที่เคยได้รับการฝึกอบรมในเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการรับรู้ความปลอดภัย และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการรับรู้การบริหารความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงาน
3. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การบริหารความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน
4. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ป้องกัน การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงาน